

Jan Szkudliński

Rok 1944 z perspektywy 70-lecia : konferencja w Królewskiej Akademii Wojskowej Sandhurst

---

Przegląd Historyczno-Wojskowy 15 (66)/2 (248), 223-224

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Rok 1944 z perspektywy 70-lecia. Konferencja w Królewskiej Akademii Wojskowej Sandhurst

W dniach 14–17 kwietnia 2014 r. w Royal Military Academy Sandhurst (Królewskiej Akademii Wojskowej Sandhurst) w Wielkiej Brytanii odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa nt. „1944: Seventy Years On” (Rok 1944 po siedemdziesięciu latach), zorganizowana przez redakcję periodyku naukowego „Global War Studies. The Journal for the Study of Warfare and Weapons, 1919–1945” oraz Królewską Akademię Wojskowa Sandhurst, przy wsparciu United States Holocaust Memorial Museum (Muzeum-Pomnik Holokaustu w Waszyngtonie) oraz National Intelligence University (Narodowy Uniwersytet Wywiadu w Waszyngtonie).

Tematyka konferencji dotyczyła wydarzeń roku 1944, który to rok, jak zaznaczyli organizatorzy konferencji, był przełomowy, wtedy bowiem toczono najzacieklejsze walki, a straty ludzkie tak wśród wojskowych, jak i cywili były największe i także w tym roku coraz wyraźniej rysował się kształt powojennego układu sił na świecie.

Konferencję otworzyli dr Simon Trew, kierownik Działu Studiów Historyczno-Wojskowych (Department of War Studies) Akademii Sandhurst, oraz dr Robert von Maier, redaktor naczelny „Global War Studies”. Każdego dnia konferencji odbywały się sesje plenarne z wykładem przewodnim (*Keynote address*). Pierwszego dnia Antony Beevor wygłosił referat zatytułowanym „Armies in Normandy: Characteristics and Contrasts” (Armie w Normandii: charakterystyka i różnice). Drugiego dnia obrady otworzył prof. Richard Overly wykładem pt. „The „Battle of Germany”, 1944–45: The Collapse of German Air Power („Bitwa o Niemcy” 1944–1945 – upadek niemieckiego lotnictwa), w popołudniowej sesji plenarnej wystąpił dr Nicholas Rodger z referatem pt. „Naval Aviation, 1920–1945: Some Doughtful Questions” (Lotnictwo morskie 1920–1945: garść wątpliwości). Obrady trzeciego dnia konferencji otworzyło wystąpienie Richarda B. Franka „The Asian-Pacific War: New and Contested Terrain” (Wojna w Azji i na Pacyfiku – nowe badania i kontrowersje), zamknęło zaś wystąpienie prof. Davida Reynoldsa zatytułowane „June 1944: Two D-Days and the Making of Cold War Europe” (Czerwiec 1944 – dwa dni „D” i narodziny zimnowojennej Europy). Tego dnia odbył się także oficjalny bankiet, którego gospodarzem był komendant Sandhurst, gen. dyw. (Major-General) Stuart Skeates. W trakcie bankietu prof. Evan Mawdsley wygłosił wykład pt. „War in Our Time: Writing and Reading about the 1940s in the 2010s” (Wojna dla naszych czasów – jak pisać i jak czytać o latach 40. wieku XX w drugiej dekadzie XXI w.). Ostatniego dnia na sesji plenarnej płk dr Karl-Heinz Frieser wygłosił referat pt. „Courland – Hitler’s Last Illusion: The Collapse of the Eastern Front and the Retreat to the Baltics, 1944” (Kurlandia – ostatnia iluzja Hitlera. Załamanie się frontu wschodniego i odwrót ku państwom nadbałtyckim w 1944 r.). Obrady zamknęły wystąpienia gen. Skeatesa, dr. Trew oraz dr. von Maiera.

Łącznie na konferencji zostało wygłoszonych 128 referatów, których autorami byli naukowcy wielu narodowości, afiliowani przy instytucjach naukowych Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Kanady, Francji, Niemiec, Rosji, Austrii, Japonii, Włoch, Australii,

Polski, Holandii, Gruzji, Estonii, Republiki Południowej Afryki, Nigerii i Egiptu, jak również badacze niezależni. Wszystkie referaty wygłaszano w języku angielskim.

Ze względu na bardzo liczne grono prelegentów obrady konferencyjne podzielono tak, by w każdej z czterech sesji dziennych odbywało się po 5 paneli. Tematyka referatów była bardzo zróżnicowana – od ściśle historycznowojaskowych aż po wystąpienia związane z upamiętnianiem konfliktu oraz utrwalaniem świadectw uczestników wydarzeń. Zorganizowano łącznie 38 paneli tematycznych po 3–4 wystąpienia. W panelach dotyczących walk w Normandii w 1944 r. i wpływu działań wojennych na społeczeństwa miało miejsce odpowiednio 6 i 7 wystąpień, podzielono je zatem dodatkowo na dwie sesje. Niżej podpisany wystąpił z referatem pt. „Remembering Monte Cassino: The Memory of the Battle of the 2nd Polish Corps in Post-War Poland” (Wspominając Monte Cassino – pamięć o bitwie 2 Korpusu Polskiego w powojennej Polsce), wygłoszonym drugiego dnia obrad w panelu tematycznym „Monte Cassino”.

Udział w konferencji przedstawicieli środowisk naukowych wielu krajów pozwolił zapoznać się z ich punktem widzenia na różne aspekty największego konfliktu zbrojnego w dziejach świata. Szczególnie cieszyło to, iż w wystąpieniach dotyczących losów wielkiej koalicji w 1944 r. Powstanie Warszawskie postrzegane było jako jedno z najistotniejszych wydarzeń. W czasie obrad plenarnych zwracano uwagę na potrzebę pogłębienia badań nad wojną w Azji, zwłaszcza zaś przesunięcia akcentów badawczych historiografii zachodniej z walk między narodami zjednoczonymi a Japonią na dzieje japońskich okupacji na terenie Azji kontynentalnej. W tym kontekście podnoszono konieczność, mimo trudności, większego zaangażowania badaczy z krajów okupowanych przez Japonię, zwłaszcza Chin i Korei. Odpowiedzią badaczy australijskich i japońskich na ten postulat była deklaracja zorganizowania w połowie 2015 r. konferencji naukowej w Narodowym Uniwersytecie Australii w Canberze.

Jednocześnie należy stwierdzić, że wśród uczestników konferencji dał się wyraźnie odczuć niedostatek badaczy z państw byłego bloku wschodniego (koszta udziału w konferencji były wysokie). Dlatego należy podkreślić konieczność możliwie częstego publikowania wyników naszych dociekań w ważniejszych anglojęzycznych periodykach naukowych.

Jan Szkudliński

O polskiej artylerii po raz ósmy. Konferencja naukowa w Toruniu

Stowarzyszenie Miłośników Artylerii i Militariów (SMAiM) oraz Muzeum Wojsk Lądowych (MWL) w Bydgoszczy we współpracy z Centrum Szkolenia Artylerii i Uzbrojenia (CSAiU) w Toruniu zorganizowało 13 maja 2014 r. VIII Konferencję naukową „Artyleria polska – historia – teraźniejszość – przyszłość (tradycje, myśl wojskowa, szkolnictwo artyleryjskie, technika i uzbrojenie)”.

Konferencję otworzył dr Mirosław Giętkowski, dyrektor Muzeum Wojsk Lądowych, członek Stowarzyszenia. Przypomniał on, że zapoczątkowujące cykl spotkanie naukowe odbyło się w 400-lecie pierwszego artyleryjskiego szkolenia w Rzeczypospolitej, które to szkolenie miało miejsce w Toruniu w 1607 r. Coroczne toruńskie spotkania badaczy